

Zasilek stały po nowelizacji

Podstawa prawna

- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jedn. Dz.U. z 2018 r. poz. 1508 z późn.zm.) – dalej UPS
- Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 sierpnia 2016 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (Dz.U. z 2017 r. poz. 1788)

Podstawa prawna

- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2015 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r. poz. 1058) **obowiązuje do 30.09.2018r.**
- § 1. Ustala się następujące zweryfikowane kryteria dochodowe, kwoty świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej oraz kwotę dochodu z 1 ha przeliczeniowego:
 - pkt. 1. kryteria dochodowe:
 - lit. a - dla osoby samotnie gospodarującej – w wysokości 634 zł,
 - lit. b - dla osoby w rodzinie – w wysokości 514 zł,
 - pkt. 2 kwoty świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej
 - lit. d - maksymalną kwotę zasiłku stałego – w wysokości 604 zł.

Podstawa prawna

- Rozporządzenie Rady Ministrów z 11.07. 2018 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej (Dz. U. 2018, poz. 1358) **obowiązuje od 01.10.2018r.**
- § 1. Ustala się następujące zweryfikowane kryteria dochodowe, kwoty świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej oraz kwotę dochodu z 1 ha przeliczeniowego:
 - pkt. 1 kryteria dochodowe:
 - lit. a - dla osoby samotnie gospodarującej – w wysokości 701 zł,
 - lit. b - dla osoby w rodzinie – w wysokości 528 zł
 - pkt. 2 kwoty świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej
 - lit. d maksymalną kwotę zasiłku stałego – w wysokości 645 zł.

Podstawa prawna

- Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych (art. 17 ust. 1 pkt. 19 UPS).
- Świadczeniami z pomocy społecznej są świadczenia pieniężne zasiłek stały (art. 36 pkt. 1 lit. a UPS).

Tryb i zasady udzielania zasiłku stałego

Zasiłek stały przysługuje:

- 1) pełnoletniej osobie samotnie gospodarującej, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej;
- 2) pełnoletniej osobie pozostającej w rodzinie, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód, jak również dochód na osobę w rodzinie są niższe od kryterium dochodowego na osobę w rodzinie (art. 37 ust. 1 UPS).

Tryb i zasady udzielania zasiłku stałego

- Użyte w ustawie określenia oznaczają:

całkowita niezdolność do pracy – całkowitą niezdolność do pracy w rozumieniu przepisów o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych albo zaliczenie do I lub II grupy inwalidów lub legitymowanie się znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności w rozumieniu przepisów o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (art. 6 pkt. 1 UPS).

Tryb i zasady udzielania zasiłku stałego

- Użyte w ustawie określenia oznaczają:
niezdolność do pracy z tytułu wieku –
osiągnięcie wieku emerytalnego
określonego w art. 24 ust. 1 oraz w art. 27
ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o
emeryturach i rentach z Funduszu
Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2017 r.
poz. 1383 i 1386) (art. 6 pkt. 7 UPS).

Tryb i zasady udzielania zasiłku stałego

- Kwota zasiłku stałego nie może być niższa niż 30 zł miesięcznie (art. 37 ust. 3 UPS).
- **W przypadku zbiegu uprawnień do zasiłku stałego i renty socjalnej, świadczenia pielęgnacyjnego, specjalnego zasiłku opiekuńczego, dodatku z tytułu samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych na skutek upływu ustawowego okresu jego pobierania lub zasiłku dla opiekuna, zasiłek stały nie przysługuje (art. 37 ust. 4 UPS).**

Tryb i zasady udzielania zasiłku stałego

- Osobę przebywającą w domu pomocy społecznej lub ubiegającą się o przyjęcie do niego uznaje się za osobę samotnie gospodarującą, jeżeli przed przyjęciem do domu pomocy społecznej lub rozpoczęciem oczekiwania na miejsce w takim domu była uprawniona do zasiłku stałego (art. 37 ust. 5 UPS).
- **Przy ustalaniu uprawnienia oraz wysokości zasiłku stałego do dochodu nie wlicza się kwoty zasiłku okresowego (art. 37 ust. 6 UPS) .**

Procedura postępowania

- Świadczenia z pomocy społecznej są udzielane na wniosek osoby zainteresowanej, jej przedstawiciela ustawowego albo innej osoby, za zgodą osoby zainteresowanej lub jej przedstawiciela ustawowego (art. 102 ust. 1 UPS).
- Przyznanie świadczeń z pomocy społecznej następuje w formie decyzji administracyjnej (art. 106 ust. 1 UPS).

Procedura postępowania

- **Decyzję administracyjną o przyznaniu lub odmowie przyznania świadczenia**, z wyjątkiem decyzji o odmowie przyznania biletu kredytowanego oraz decyzji w sprawach cudzoziemców, o których mowa w art. 5a, **wydaje się po przeprowadzeniu rodzinnego wywiadu środowiskowego** (art. 106 ust. 4 UPS).
- Rodzinny wywiad środowiskowy przeprowadza się u osób i rodzin korzystających lub ubiegających się o świadczenia z pomocy społecznej w celu ustalenia ich sytuacji osobistej, rodzinnej, dochodowej i majątkowej oraz u osób, o których mowa w art. 103 (art. 107 ust. 1 UPS) .

Procedura postępowania

- **Sytuację osobistą, rodzinną, dochodową i majątkową osoby lub rodziny ustala się na podstawie następujących dokumentów m.in.:** orzeczenia o niepełnosprawności albo **orzeczenia o stopniu niepełnosprawności** (art. 107 ust. 5 b UPS).
- W przypadku gdy okoliczności sprawy, mające wpływ na prawo do świadczeń, wymagają potwierdzenia innym oświadczeniem lub dokumentem niż wymienionym w ust. 5b, można domagać się takiego oświadczenia lub dokumentu (art. 107 ust. 5 d UPS).

Nowe zasady rozpatrywania wniosku

- Od 01.01.2017r. zmiana brzmienia art. 106 ust. 3 UPS
- Świadczenia pieniężne z pomocy społecznej przyznaje się i wypłaca za okres miesiąca kalendarzowego, począwszy od miesiąca, w którym został złożony wniosek wraz z wymaganą dokumentacją, z zastrzeżeniem ust. 7–11. W przypadku gdy uprawnienie do świadczenia nie obejmuje pełnego miesiąca, świadczenie przyznaje się za niepełny miesiąc, a kwotę świadczenia ustala się, dzieląc pełne kwoty przez liczbę dni kalendarzowych tego miesiąca i mnożąc przez liczbę dni objętych świadczeniem.

Nowe zasady rozpatrywania wniosku

- dodanie art. 106 ust. 7 -11 w u.p.s.
- Osobie, która wystąpi o wydanie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, a następnie złoży wniosek o zasiłek stały – świadczenie to będzie przyznawane wstecz, po uzyskaniu orzeczenia, ale od tego miesiąca, w którym zostanie złożony wniosek o zasiłek stały.
- Do wniosku trzeba dołączyć potwierdzenie, że wystąpiło się o ustalenie stopnia niepełnosprawności. Do tej pory zasiłek stały był przyznawany od dnia złożenia wniosku, ale z wydanym już orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności.
- W okresie oczekiwania na wydanie orzeczenia będzie można otrzymać zasiłek okresowy (przyznawany na zasadach ogólnych).
- Aby skorzystać z możliwości wstecznego przyznania zasiłku stałego, orzeczenie o stopniu niepełnosprawności lub orzeczenie o całkowitej niezdolności do pracy – należy złożyć w OPS w ciągu 60 dni od daty jego otrzymania.

Nowe zasady rozpatrywania wniosku

- zmiana brzmienia art. 106 ust. 3 u.p.s. i dodanie w art. 106 ust. 7- 11 u.p.s.
- **Ich celem jest wdrożenie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 6 października 2015 r. (sygn. akt SK 19/14).** W wyroku tym Trybunał orzekł, że art. 106 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej w zakresie, w jakim stanowi, że w wypadku wniosku o przyznanie zasiłku stałego osobie całkowicie niezdolnej do pracy, legitymującej się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności i niemającej innych środków utrzymania, prawo do zasiłku ustala się, począwszy od miesiąca, w którym został złożony wniosek, jest niezgodny z art. 67 ust. 2 w związku z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej w brzmieniu „Obywatel pozostający bez pracy nie z własnej woli i nie mający innych środków utrzymania ma prawo do zabezpieczenia społecznego, którego zakres i formy określa ustawa”.

Nowe zasady rozpatrywania wniosku

W przypadku złożenia przez osobę, która nie posiada orzeczenia o całkowitej niezdolności do pracy w rozumieniu przepisów o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych lub orzeczenia o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności w rozumieniu przepisów o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, wniosku o przyznanie zasiłku stałego wraz z wymaganą dokumentacją oraz potwierdzeniem złożenia wniosku o przyznanie świadczenia uzależnionego od niezdolności do pracy albo wniosku o wydanie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, wszczyna się postępowanie o ustalenie uprawnienia do zasiłku stałego, a następnie po przeprowadzeniu rodzinnego wywiadu środowiskowego:

- 1) w przypadku spełnienia warunków, o których mowa w art. 37 ust. 1 i 4, z wyłączeniem warunku całkowitej niezdolności do pracy – **postępowanie zawiesza się do dnia dostarczenia orzeczenia;**
- 2) w przypadku niespełnienia któregośkolwiek z warunków, o których mowa w art. 37 ust. 1 lub 4, z wyłączeniem warunku całkowitej niezdolności do pracy – **odmawia się przyznania zasiłku stałego.** (art. 106 ust. 7 UPS)

Obowiązek przyznania zasiłku okresowego na czas zawieszonego postępowania

- Na okres zawieszenia postępowania przyznaje się z urzędu zasiłek okresowy w wysokości i na zasadach określonych w art. 38 (art. 106 ust. 8 UPS).

Przyznanie świadczenia z mocą wsteczną

- Jeżeli orzeczenie, o którym mowa w ust. 7, zostanie dostarczone w terminie 60 dni od dnia jego otrzymania, zawieszone postępowanie podejmuje się, a prawo do zasiłku stałego ustala się, poczynawszy od miesiąca, w którym złożono wniosek o przyznanie zasiłku stałego wraz z potwierdzeniem, o którym mowa w ust. 7. **Do ustalenia kwoty zasiłku stałego za okres pobierania zasiłku okresowego w trakcie zawieszenia postępowania art. 37 ust. 6 nie stosuje się.** (art. 106 ust. 9).

Ograniczenia możliwości przyznania świadczenia z mocą wsteczną

- **Jeżeli orzeczenie, o którym mowa w ust. 7, zostanie dostarczone po upływie 60 dni od dnia jego otrzymania, zawieszone postępowanie podejmuje się, a prawo do zasiłku stałego ustala się, począwszy od miesiąca, w którym dostarczono orzeczenie.** Do ustalenia kwoty zasiłku stałego za miesiąc, w którym dostarczono orzeczenie, o którym mowa w ust. 7, nie stosuje się art. 37 ust. 6 w przypadku pobierania zasiłku okresowego w trakcie zawieszenia postępowania (art. 106 ust. 10 UPS).
- W przypadku niedostarczenia orzeczenia, o którym mowa w ust. 7, w terminie 3 lat od dnia zawieszenia postępowania, zawieszone postępowanie podejmuje się z urzędu (art. 106 ust. 10 UPS).

Wątpliwości

zasiłek stały „po raz pierwszy”

- Zasiłek stały należy przyznać od pierwszego dnia miesiąca złożenia wniosku w ośrodku pomocy społecznej za pełny miesiąc (bez przeliczenia na liczbę dni w miesiącu).
- Przepis art. 106 ust. 3 zd. 1 UPS dotyczy sytuacji, gdy wniosek o przyznanie określonego świadczenia jest pierwszym wnioskiem wszczynającym postępowanie.
- Wyroku WSA w Lublinie z dnia 27/06/2013 r., II SA/Lu 240/13: „... zasiłek stały nie jest świadczeniem uznaniowym. Zarówno bowiem przesłanki przyznania tego świadczenia, jak i jego wysokość zostały precyzyjnie określone przez ustawodawcę. **Organy administracji posiadają pewien margines swobody jedynie co do końcowej daty okresu przyznania wskazanego zasiłku**, gdyż – zgodnie z zasadami ogólnymi – prawo do zasiłku stałego należy ustalić począwszy od pierwszego dnia miesiąca, w którym złożono wniosek o przyznanie tego zasiłku.

Wątpliwości

Zasiłek stały - kontynuacja

- Wyrok WSA w Gdańsku z 6 marca 2014 r., III SA/Gd 9/14
- „Z ugruntowanego w tym zakresie orzecznictwa sądowoadministracyjnego jednoznacznie wynika, że **opóźnienie w prawidłowym określeniu stopnia niepełnosprawności, spowodowane przez organy orzekające, nie może ujemnie wpływać na prawa strony, która w ustawowym okresie poddała się badaniu kontrolnemu i w konsekwencji została uznana za spełniającą warunki ustawowe.** W orzeczeniu z 11.04.2006 r. (I OSK 743/05, ONSAiWSA 2006/6/177) NSA (na gruncie poprzednio obowiązującej ustawy o pomocy społecznej z 1990 r.) stwierdził, że "w sprawie o kontynuację zasiłku stałego, o jakim mowa w art. 27 ust. 1 ustawy z dnia 29 listopada 1990 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 1998 r. Nr 64, poz. 414 z późn. zm.), w której **kolejne orzeczenie o niepełnosprawności zostało przez uprawnione organy wydane z opóźnieniem wskutek okoliczności, za które strona nie ponosi odpowiedzialności,** nie ma zastosowania przepis art. 43 ust. 6 ustawy o pomocy społecznej w zakresie, w jakim określa on początek przyznania i wypłacania zasiłku, uzależniając go od daty złożenia wniosku".